

Beleidsplan IVN West-Friesland 2021-2023

Natuurbeleving in een duurzame wereld

Inhoud

- 1: inleiding
- 2: onze missie
- 3: onze hoofddoelen 2021 -2023
- 4: onze doelgroepen
- 5: samenwerkingsverbanden
- 6: externe contacten
- 7: organisatie
- 8: uitvoering van het beleid
 - A: Vrijwilligers en leden
 - B: Bestuur
 - C: Financiën
 - D: Huisvesting en beheer
 - E: De fluisterboot “de Wilskracht”
 - F: Landschapsbeheer
 - G: Educatiebeleid
- 9: Actieplannen 2021-2023

1. Inleiding

IVN West-Friesland is een financieel gezonde vereniging met bijna 300 leden gericht op Natuureducatie en Duurzaamheid.

IVN West-Friesland maakt deel uit van de landelijke IVN-organisatie en is één van de regionale IVN-afdelingen in Nederland.

Van de bijna 300 leden zijn ca. 70 leden daadwerkelijk actief als vrijwilliger in één of meerdere activiteiten van de vereniging. De vereniging voldoet over het algemeen aan de verwachtingen van de vrijwilligers.

De activiteiten zijn te onderscheiden in twee hoofdonderdelen, t.w. **Educatie en Beheer**. Beide onderdelen staan ten dienste aan ons hoofddoel:

“Natuurbeleving in een duurzame wereld”.

Natuur en duurzaamheid kunnen in onze West-Friese samenleving rekenen op steeds meer sympathie. Anderzijds trekt de lokale overheid zich steeds meer terug uit de ondersteuning van dit vrijwilligerswerk. Het werven van nieuwe vrijwilligers staat onder druk door de hoger wordende pensioenleeftijd, het ouder worden van bestaande vrijwilligers en het stokken van de aanwas van jongere vrijwilligers.

In 2020 is ook onze vereniging getroffen door de maatregelen die door de overheid zijn getroffen inzake de bestrijding van de Covid-19 pandemie. Vanaf maart 2020 zijn onze publieksactiviteiten met één onderbreking stil gelegd. Onze werkgroep leden hebben met inachtneming van de regels voor de 1,5 meter samenleving zo goed mogelijk de werkgroepen draaiend gehouden.

Omdat het onzeker is met welke maatregelen wij de komende jaren rekening moeten houden is de uitwerking van de plannen voor 2021-2023 summier gehouden.

2. Onze Missie

✚ IVN levert middels haar hoofdactiviteiten “Educatie en Beheer” een continue bijdrage aan de natuurontwikkeling en natuurbeleving voor alle bewoners van Oostelijk West-Friesland.

✚ IVN creëert een aantrekkelijke omgeving voor haar vrijwilligers middels een duidelijk en veilig vrijwilligersbeleid. (Zie bijlage)

✚ IVN creëert een aantrekkelijk omgeving voor haar leden en sponsors middels een inhoudelijk- en financieel gezond beleid.

3. Onze hoofddoelen voor 2021 – 2023

- Continueren en versterken van onze huidige activiteiten met inachtneming van de door de overheid gestelde regels inzake het beleid rond Covid-19;
- Zichtbaar maken van het maatschappelijk belang van natuureducatie en beheer;
- Het voeren van een financieel gezond beleid;
- Het hebben van een actief vrijwilligersbeleid;
- Actieve relaties onderhouden met het RSW, NME-centra in de regio (MAK Blokweer te Hoorn en MEC Hertenkamp te Enkhuizen), natuurorganisaties (zoals KNNV en Landschap Noord-Holland) en gemeenten, maar ook met provinciale en landelijke IVN-afdelingen.

4. Onze doelgroepen

Doelgroep	Behoeften	Aanbod IVN
Peuters en kleuters	Eerste kennismaking met de natuur	<ul style="list-style-type: none">- Kabouterpad- Terugkerende (natuur) activiteiten op de zondagmiddag
Basisonderwijs	Aanbod op maat	<ul style="list-style-type: none">- Digitaal planningsysteem (EDSO)- Persoonlijk contact met de coördinator scholenwerk
VO (VMBO, MBO, HAVO, VWO)	Aanbod op maat	<ul style="list-style-type: none">- EDSO- Maatschappelijke stage
Volwassenen	Cursussen	<ul style="list-style-type: none">- Diversen (natuurgidsenopleiding/ groencursus enz.)
Volwassenen	Publieksactiviteiten	<ul style="list-style-type: none">- Terugkerende (natuur) activiteiten op de zondagmiddag- Openstelling Streekbos Paviljoen met een wisselende tentoonstelling- Website, verenigingsblad/nieuwsbrief/ perspublicaties
Bewoners verzorgings-/ verpleeghuizen	Natuurbeleving	<ul style="list-style-type: none">- "Natuur in huis"
Belangstellenden	Leuke middag in de natuur	<ul style="list-style-type: none">- Arrangement op maat

5: Samenwerkingsverbanden

Samenwerking met	Activiteiten	Uitvoering
Landschap Noord-Holland & Regionaal Samenwerkingsverband West-Friesland	Bomen knotten ----- Beheer Ecoproject Bovenkarspel ----- Beheer "Egboetje" Hauwert ----- Nestbescherming ----- Beheer oeverwaluwand Drechterland + beheer diverse ijsvogelwanden ----- Voedselbos (in oprichting)	Werkgroep Knotten ----- Werkgroep Ecoproject ----- Werkgroep Egboetje ----- Weidevogelwerkgroep ----- Ijsvogelwerkgroep ----- Werkgroep voedselbos
KNNV-afdeling Hoorn	Beheer oeverwaluwand Drechterland + beheer diverse ijsvogelwanden ----- Inventarisatie nachtvinders ----- Inventarisatie paddenstoelen	Ijsvogelwerkgroep ----- Individuele leden ----- Individuele leden

6: Externe contacten

IVN houdt contact met:	Onderwerp
IVN Noord-Holland	Provinciaal en landelijk IVN-beleid
Recreatieschap Westfriesland	Landschaps- en gebouwenbeheer
Natuur- Milieu- Educatiecentra in Enkhuizen en Blokker	Scholenwerk
Landschap Noord-Holland	Landschapsbeheer en gebruik gereedschap
KNNV Hoorn	Samenwerking en gegevensuitwisseling.
Diversen gemeentes	Subsidiemogelijkheden en gebouwenbeheer
Staatsbosbeheer	Landschapsbeheer en excursies

7: Organisatie:

Het IVN West-Friesland wordt geleid door het bestuur, de diverse werkgroepen maken jaarplannen en leggen verantwoording af aan het bestuur.

Wergroepen inz. Educatie

- Natuurkoffer
- Tentoonstelling
- Scholenwerk
- Egboetswater
- Voedselbos/duurzaamheid
- Publieksactiviteiten/arrangementen
- Cursussen
- Ecoproject
- Fluisterboot
- PR

Wergroepen inz. Beheer

- IJsvogelwerkgroep
 - Inventarisaties
- Knotwerkgroep
- Egboetswater
- Voedselbos/duurzaamheid
- Weidevogelwerkgroep
 - Paddenstoelenwerkgroep
- Ecoproject
- Gebouwenbeheer

8 Uitvoering van ons beleid:

8A: Vrijwilligers en leden

IVN West-Friesland werkt uitsluitend met vrijwilligers. Van de bijna 300 leden zijn ca 70 actief in het vrijwilligerswerk. Dit werk wordt uitgevoerd in de werkgroepen zoals bovenstaand vermeld. Er bestaat consensus over het uit te voeren werk. Alle werkgroepen worden geleid door een werkgroep coördinator die uitvoerende leiding heeft. De vrijwilligers ontvangen geen vergoeding maar krijgen wel eventueel daadwerkelijk gemaakte kosten vergoed. Voor de vrijwilligers wordt elk jaar een vrijwilligers dag georganiseerd als beloning voor hun inzet. Jaarlijks wordt een actieve vrijwilliger extra in het zonnetje gezet tijdens de ALV met het overhandigen van de wisseltrofee "de Snoeshaan".

Belangrijke waarden voor het vrijwilligerswerk bij IVN West-Friesland zijn saamhorigheid en sociaal onderling contact. Werkgroepen werken samen aan de doelen van IVN West-Friesland.

Dit wordt bevorderd door voldoende uitwisseling te organiseren en elkaar goed op de hoogte te houden van ontwikkelingen en activiteiten. Werkgroepen stellen zich open voor nieuwe vrijwilligers.

Van de bestuursleden en de vrijwilligers die actief zijn als natuurgids wordt gevraagd een VOG te overleggen. Deze kan kosteloos door het landelijk IVN worden aangevraagd.

De ledenadministratie wordt gevoerd met het landelijk digitale ledenprogramma Procurios.

Sinds 2018 heeft de afdeling een "Privacy Statement" i.v.m. de AVG.

Voor de continuïteit van bestuur en werkgroepen is het belangrijk dat er actief nieuwe vrijwilligers worden geworven. Nieuwe leden krijgen een warm welkom in de afdeling en in de werkgroepen.

Het streven is alle nieuwe leden te benaderen en in een werkgroep naar keuze te plaatsen.

Via de pers en de vrijwilligersorganisatie "vrijwilligerspunt" in Hoorn wordt regelmatig opgeroepen geplaatst om zich aan te melden als vrijwilliger of bestuurslid. In 2021 hebben 2 nieuwe bestuursleden zich gemeld n.a.v. de publicaties in de dorpsbladen.

8B Bestuur

Het bestuur bestaat volgens de Statuten uit minstens 3 personen. In 2021 treden een aantal bestuursleden af waardoor er vacatures ontstaan. Via diverse kanalen worden de vacatures onder de aandacht gebracht. Het bestuur heeft het Huishoudelijk Reglement van IVN in haar beleid opgenomen. Het Bestuur legt jaarlijks verantwoording voor het gevoerde beleid af in de Algemene Ledenvergadering en legt ter goedkeuring een jaarplan voor aan de ALV voor het komende jaar.

8C Financiën

De vereniging is financieel gezond. In het jaar 2020 is er behoorlijk gesnoeid in de begroting; de uitgaven zijn sterk beperkt omdat veel inkomsten weggevallen zijn door de Covid-19 maatregelen. De inkomsten komen uit de ledencontributie, opbrengsten uit excursies (vaar -, school en natuurkoffer) sponsorbijdragen, donaties en subsidies van gemeentes. Deze laatste opbrengstenpost neemt de laatste jaren sterk af vanwege het steeds terughoudender subsidiebeleid van de gemeenten. Voor projecten en grote aankopen vragen we bijdragen bij fondsen.

Jaarlijks nemen wij deel aan de “Westfriese Beursvloer” waarbij bedrijven en verenigingen met elkaar in contact worden gebracht om diensten/materialen en kennis met elkaar uit te wisselen. Op deze manier kunnen er investeringen gedaan worden met als tegenprestatie een dienst van het IVN. We streven ernaar dat er een financiële reserve is, die voldoende is om de vereniging 2 jaar in stand te houden. Door de Covid pandemie vallen veel inkomsten weg en zal er een nog strakker financieel beleid moeten worden gevoerd.

8D Huisvesting en Beheer

IVN West-Friesland is gehuisvest in Bovenkarspel in enkele ruimtes van het Streekbos Paviljoen, eigendom van de gemeente Stede Broec. Deze ruimtes functioneren uitstekend voor onze doeleinden. De benedenzaal wordt gebruikt voor publieksonvangst en tentoonstellingen. Hierbij bevindt zich ook onze bibliotheek en aparte ruimtes voor de administratie en de opslag van materialen.

Op de bovenverdieping hebben wij een cursus- en vergaderzaal in gebruik, de zogeheten “Terpzaal”. In 2020 is er een begin gemaakt met het duurzaam maken van onze ruimtes. Op de tijden dat IVN de “Terpzaal” niet nodig heeft kan het eveneens in het Streekbos Paviljoen gevestigde restaurant “IJgenweis” de zaal gebruiken voor t.b.v. van vergader- of scholingsactiviteiten. Hiervoor is met “IJgenweis” een vergoeding aan ons per dagdeel afgesproken. Gezien de maatregelen rond de Covid-19 pandemie is het nog onzeker of dit tijdens de looptijd van dit beleidsplan ook zal gebeuren. In het paviljoen huist ook Volkssterrenwacht Orion. De gezamenlijke ruimtes van het Streekbos Paviljoen wordt door de drie organisaties gebruikt. De verdeling van kosten van het onderhoud en de schoonmaak van de gezamenlijke ruimtes is voortdurend onderwerp van gesprek omdat de eerder gemaakte afspraken en doorberekeningen niet realistisch zijn.

8E De fluisterboot “de Wilskracht”

De vereniging is eigenaar van een fluisterboot. Deze wordt gebruikt voor schoolexcursies en excursies op aanvraag. De boot is gehuisvest in een ondergronds en beveiligd boothuis naast het

Streekbos Paviljoen. Op het botenhuis is een “recht van opstal” gevestigd wat eindigt op 1-11-2026. Er is een verlenging mogelijk van 5 jaar. De schippers zijn allen in bezit van een vaarbewijs.

8F Landschapsbeheer

Naast educatie zijn er binnen onze vereniging ook een aantal landschapsbeheeractiviteiten. Uitgangspunt voor deze activiteiten is het in stand houden of vergroten van de biodiversiteit in het landschap. Ze staan ook ten dienste van onze educatie activiteiten en ze leveren een positieve bijdrage aan het duurzaamheidsbeleid van IVN.

In ons werkgebied liggen het Streekbos (een groot recreatiegebied – met natuurfunctie- in Bovenkarspel wat een belangrijke regionale functie heeft) en het Egboetswater: een natuurgebied met recreatieve medefunctie bij Hauwert (gemeente Medemblik).

In beide gebieden beheert IVN een (afgesloten) terrein waar in samenwerking met het Recreatieschap Westfriesland ecologisch beheer wordt toegepast. In het Streekbos is dit het “Ecoproject” en in het Egboetswater is dit het “Egboetje”. Hier ontstaat een gevarieerde begroeiing waar diverse soorten vlinders, vogels, insecten en andere dieren op afkomen. Veel excursies op het gebied van educatie worden in deze terreinen uitgevoerd. Beide terreinen worden onderhouden door een werkgroep van het IVN, terwijl het Recreatieschap Westfriesland (RSW) in overleg het groot onderhoud voor zijn rekening neemt. Beide terreinen vormen een schakel binnen de ecologische hoofdstructuur van West-Friesland. In het “Egboetje” (gelegen in het Egboetswater) is een klein educatiecentrum aanwezig met minimale voorzieningen. Een gedeelte van de kosten van dit gebouwtje komt voor rekening van het IVN.

In 2021 is een begin gemaakt met het aanplanten van “Voedselbos de Haling”, grenzend aan het Streekbos 2021. In de komende jaren moet het voedselbos uitgroeien tot een gebied met grote biodiversiteit en met zoveel mogelijk noten, bessen, vruchten en andere eetbare onderdelen. Het voedselbos wordt zo aangelegd dat het onderhoud minimaal is. Desondanks zal iedere maand een werkochtend worden gehouden door een groep vrijwilligers voor klein onderhoud.

8G Educatiebeleid

Al ons natuureducatiebeleid – NME beleid - is gericht op educatie waarin natuur en/of milieu in samenhang met menselijke activiteiten aan de orde komen. Het gaat hierbij niet alleen om het overbrengen van kennis, inzicht en vaardigheden, maar ook om houding en gedrag. Ons NME-beleid is erop gericht om een positieve houding of verandering van de deelnemers ten opzichte van natuur en milieu te bewerkstelligen. Die verandering valt te bereiken door het wekken van verwondering, door bewustwording, door het vormen van waarden of door het bieden van activiteiten. Waarnemen en beleven zijn daarvoor kernbegrippen. Ons educatiebeleid wordt uitgevoerd in de werkgroepen zoals boven omschreven.

9 Actieplannen 2021-2023.

Gezien de ontwikkelingen rond de pandemie Covid-19 is het moeilijk om concrete actieplannen te ontwikkelen. Met inachtneming van de door de overheid opgelegde maatregelen zijn in grote lijnen het beleid in de komende jaren.

Bestuur: Er ontstaan vacatures in 2021. We doen ons best om deze ingevuld te krijgen. We houden een bestuursvergadering 1x maand.

Organiseren van het 50-jarig jubileum in 2022. Er zijn inmiddels een aantal leden benaderd om mee te helpen met de organisatie.

Werven van vrijwilligers:

Voor de continuïteit van bestuur en werkgroepen gaan we de komende jaren actief aan de slag met het werven van nieuwe actieve vrijwilligers. Dit kan door middel van PR, cursussen, wervingsacties. Leidraad is onder andere het Pioniersproject en het document "Hoe schep je een zwerm?". Waar vind je nieuwe vrijwilligers en wat hebben ze nodig. De natuurgidsenopleiding is een belangrijke bron van nieuwe vrijwilligers. Streven is om alle cursisten een plaats binnen de IVN-afdeling te geven.

Verenigingsblad Alchemilla en nieuwsbrieven: 3x per jaar wordt het verenigingsblad Achemilla voor leden en sponsors uitgebracht. Naast een aantal vaste rubrieken is er ruimte voor artikelen die betrekking hebben op ons werkgebied. Standaard worden er 4 blz. in kleur gedrukt. In 2021 is de oplage 325 ex. De Alchemilla wordt ook gepubliceerd op de website.

Vanuit bestuur wordt naar de leden waarvan een email adres bekend is regelmatig een nieuwsbrief verstuurd met actuele informatie over bestuurszaken of projecten.

Knotgroep:

Doelstelling: Landschapsbehoud.

De knotgroep is actief van november t/m eind maart, In die periode worden door ca 20 vrijwilligers op ca 30 adressen bomen geknot die karakteristiek zijn in het landschap.

Nieuwe vrijwilligers zijn welkom

Werkgroepen Ecoproject , Egboetje en Voedselbos:

Doelstelling: Kraamkamer voor de biodiversiteit in de omgeving en kennisoverdracht over natuur en duurzaamheid.

De terreinen worden ecologisch beheerd door een groep vaste vrijwilligers. De werkzaamheden bestaan uit onderhoud van het terrein. Groot onderhoud wordt uitgevoerd door het Recreatieschap Westfriesland. Er wordt gewerkt op basis van een beheerplan. De ontwikkeling van de terreinen wordt gemeten aan de hand van inventarisaties die regelmatig in het terrein worden uitgevoerd. Uit deze inventarisaties blijkt dat het aantal soorten jaarlijks toeneemt. In 2020 is op het Ecoproject een aanpassing gedaan, die moet leiden tot een nog grotere biodiversiteit. Dit terrein wordt in de komende jaren beheerd volgens het beheerplan dat in 2020 is opgesteld. Op de wensenlijst van de werkgroep Egboetje staat het creëren van een natuurvriendelijke oever voor watervogels en amfibieën, maar ook t.b.v. kinderactiviteiten als 'slootjesvissen'. De uitwerking van dit plan ondervindt nogal wat bureaucratische hobbels. Het "Voedselbos de Haling" zal worden geopend tijdens het 50-jarig bestaan van 2022. In 2021 wordt het voedselbos zoveel mogelijk aangeplant. Tegelijkertijd gaat de werkgroep actief aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van educatie over voedselbossen en eten uit de natuur, zowel voor publieksactiviteiten als voor scholenwerk, onder meer door middel van een film over de totstandkoming van het Voedselbos. Streven is om jaarlijks een activiteit te houden voor Vrienden van het Voedselbos. Iedere maand is er een werkochtend door vrijwilligers in het voedselbos voor klein onderhoud. Het beheerplan hiervoor zal in de komende periode worden geschreven.

Werkgroep Natuurkoffer:

Doelstelling: natuurbeleving voor mensen met een beperking, voornamelijk in verzorgings- en verpleeghuizen.

Met een aantal instellingen in het IVN-werkgebied zijn afspraken gemaakt voor een activiteit met de natuurkoffer met als thema herfst, winter en lente.

Werkgroep Tentoonstellingen:

Doelstelling: 3x per jaar een tentoonstelling organiseren in de benedenzaal over een actueel thema in de natuur. In de Terpzaal (de bovenzaal) worden regelmatig nieuwe natuurfoto's geëxposeerd.

Werkgroep Publieksactiviteiten/arrangementen:

Doelstelling: Natuureducatie en beleving voor een breed publiek.

Als de covid-19 maatregelen het toelaten kan er regelmatig op zondag een publieksactiviteit worden georganiseerd. In de wintermaanden kunnen er (natuur)lezingen worden verzorgd. Op verzoek van bedrijven en particulieren kunnen excursies op maat worden verzorgd.

PR en Persberichten:

Doelstelling: informeren van zoveel mogelijk mensen in ons werkgebied over de activiteiten van IVN.

De werkgroep PR levert tekst aan voor het Noordhollands Dagblad en de streekbladen over activiteiten. De leden kunnen een nieuwsbrief ontvangen met de actuele berichten/activiteiten. Via Facebook worden volgers persoonlijk op de hoogte gehouden van de activiteiten bij IVN. Op de Website www.ivn-westfriesland.nl zijn alle activiteiten te raadplegen.

Werkgroep Scholen:

Doelstelling: Schoolkinderen de natuur laten beleven.

Aanbieden van lesprogramma's voor het basis- en voortgezet onderwijs in West-Friesland. De lessen worden gegeven op de scholen maar ook in de vorm van excursies en lessen op een IVN-locatie. Jaarlijks wordt het lesprogramma geëvalueerd en zo nodig aangepast. De lessen worden gegeven door een vaste groep gediplomeerde natuurgidsen. De scholenwerkgroep werkt samen met de 2 andere NME-centra in West-Friesland

De Fluisterboot:

Doelstelling: Landschaps- en Natuurbeleving vanaf het water.

Organiseren van vaarexcursies en bijdragen aan de uitvoering van het scholenwerk.

Studiegroep Paddenstoelen:

Doelstelling: Monitoren van de paddenstoelenpopulatie in West-Friesland.

Kennis ten goede laten komen aan de andere activiteiten van IVN West-Friesland zoals Natuurgidsenopleiding, Publieksactiviteiten en inventarisaties.

Werkgroep Weidevogels:

Doelstelling: legselbescherming van weidevogels in West-Friesland.

De werkgroep is actief van maart tot eind juni. In deze periode worden bij ca 60 boeren op ca 900 ha de nesten van weidevogels beschermd door ze te markeren. De nesten worden ook gemonitord en de resultaten hiervan worden gepubliceerd.

Werkgroep Inventarisaties:

Doelstelling: monitoring van de soortenrijkdom in het Streekbos en het “Egboetje”.
Maandelijks uitvoeren van inventarisaties.
Uitwisseling kennis.

Werkgroep IJsvogels/Oeverzwaluwen:

Doelstelling: stimuleren van de ijsvogel- en oeverzwaluwpopulatie in West-Friesland.
Creëren van geschikte nestlocaties, monitoring van de populatie en het broedsucces.
Onderhouden van de oeverzwaluwwand.

Werkgroep cursussen:

Doelstelling: Kennisoverdracht en natuurbeleving.
Het streven is om in januari 2022 een Natuurgidsenopleiding te starten. Duurzaamheid is opgenomen als rode draad in alle lessen van de Natuurgidsenopleiding. Daarnaast zal kennis over de aanleg van een voedselbos ook een belangrijke plaats innemen.
Het streven is dat alle nieuwe natuurgidsen opgeleid worden tot een actieve vrijwilliger bij IVN West-Friesland.

Werkgroep Duurzaamheid:

Deze werkgroep heeft inmiddels een afsplitsing ondergaan in de werkgroep Voedselbos.
Doelstelling: integratie van duurzaam handelen in alle activiteiten van IVN.
Organiseren van duurzame stads- en natuurwandelingen.